

Bình Phước, ngày tháng 01 năm 2024

BÁO CÁO THAM LUẬN
của Ban kinh tế - ngân sách HĐND tỉnh
Về kinh nghiệm và giải pháp nâng cao chất lượng ban hành
nghị quyết của HĐND tỉnh
(Tại Hội nghị tổng kết hoạt động HĐND năm 2023 và sơ kết hoạt động của
HĐND các cấp giữa nhiệm kỳ 2021 - 2026)

Kính thưa:

- Chủ tọa Hội nghị;**
- Thưa các quý vị đại biểu.**

Trên cơ sở nội dung của Hội nghị đã được thống nhất, sau đây, thay mặt Ban kinh tế - ngân sách HĐND tỉnh, xin trao đổi cùng Hội nghị một số kinh nghiệm và giải pháp nâng cao chất lượng ban hành nghị quyết của HĐND tỉnh.

Nhiệm kỳ 2021 - 2026, với vai trò là cơ quan quyền lực nhà nước ở địa phương, HĐND tỉnh Bình Phước luôn thực hiện tốt vai trò, nhiệm vụ của mình, một trong những thành tựu nổi bật là Thường trực HĐND đã giúp HĐND tỉnh tổ chức thành công 12 kỳ họp, thông qua 204 nghị quyết, là căn cứ pháp lý quan trọng để UBND tỉnh, các cơ quan chuyên môn thuộc UBND tỉnh, các ngành, UBND các huyện, thị xã, thành phố triển khai, tổ chức thực hiện, góp phần phát huy tiềm năng, thế mạnh và các nguồn lực thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng - an ninh và an sinh xã hội trên địa bàn tỉnh. Trong đó, Ban kinh tế - ngân sách HĐND tỉnh được Thường trực HĐND tỉnh giao thẩm tra đối với 113/204 dự thảo nghị quyết về lĩnh vực đất đai, tài nguyên môi trường, đầu tư công, thu, chi ngân sách, nông nghiệp, nông thôn mới, chủ trương đầu tư dự án,... chiếm tỷ lệ 55,4% trên tổng số nghị quyết của HĐND tỉnh từ đầu nhiệm kỳ đến nay.

Tại Hội nghị, Ban kinh tế - ngân sách HĐND tỉnh xin trao đổi một số nội dung sau:

Một số quy định có liên quan đến việc ban hành nghị quyết của HĐND tỉnh:

Việc ban hành nghị quyết của HĐND nói chung, HĐND tỉnh nói riêng được quy định tại Luật Tổ chức chính quyền địa phương năm 2015; Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2015; Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2020; Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Tổ chức Chính phủ và Luật Tổ chức chính quyền địa phương năm 2019; Luật Mặt trận Tổ quốc Việt Nam năm 2015; Nghị định số

34/2016/NĐ-CP ngày 14/5/2016 của Chính phủ về quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật; Nghị định số 154/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 của Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 34/2016/NĐ-CP ngày 14/5/2016 của Chính phủ về quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật. Theo đó, việc ban hành nghị quyết thực hiện theo quy trình cơ bản gồm 8 bước sau:

- Lập và thông qua đề nghị xây dựng nghị quyết.
- Soạn thảo dự thảo nghị quyết.
- Tổ chức lấy ý kiến góp ý, lấy ý kiến phản biện đối với dự thảo nghị quyết.
- Thẩm định dự thảo nghị quyết do UBND tỉnh trình.

- Đối với dự thảo nghị quyết do UBND tỉnh trình, UBND tỉnh có trách nhiệm xem xét, thảo luận tập thể và biểu quyết theo đa số để quyết định việc trình dự thảo nghị quyết ra HĐND tỉnh. Tham gia góp ý trong quá trình xây dựng dự thảo nghị quyết đối với các nghị quyết do các cơ quan khác trình.

- Xin ý kiến Ban Thường vụ Tỉnh ủy theo Quy chế làm việc của Tỉnh ủy, Ban Thường vụ Tỉnh ủy và Thường trực Tỉnh ủy.

- Thẩm tra dự thảo nghị quyết của HĐND tỉnh.
- HĐND tỉnh xem xét, thông qua dự thảo nghị quyết.

Thực trạng xây dựng nghị quyết của HĐND tỉnh thời gian qua:

Mặc dù quy trình xây dựng, ban hành nghị quyết của HĐND tỉnh đã quy định cụ thể như trên. Tuy nhiên, thực tế công tác cập nhật và thực hiện quy trình xây dựng, ban hành nghị quyết của cơ quan trình dự thảo nghị quyết chưa thực sự đầy đủ, nghiêm túc; việc chuẩn bị các tờ trình, dự thảo nghị quyết trình HĐND tỉnh có lúc chưa tuân thủ đúng quy trình quy định:

- Các cơ quan chuẩn bị báo cáo, đề án, tờ trình chưa cung cấp đầy đủ các thông tin cần thiết, chất lượng dự báo thông tin chưa cao, chưa sát với sự biến động trong đời sống xã hội của các yếu tố khách quan, dẫn đến trong quá trình xây dựng nghị quyết của HĐND tỉnh còn khó khăn, hạn chế, chưa đảm bảo, như: các hồ sơ đề nghị xây dựng nghị quyết của cơ quan trình xây dựng nghị quyết còn thiếu; có trường hợp cơ quan trình đề nghị xây dựng nghị quyết chưa phân biệt được hồ sơ đề nghị xây dựng nghị quyết theo quy định tại khoản 1 Điều 27 và theo quy định tại khoản 2,3,4 Điều 27 của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2015; quy trình thực hiện chậm so với thời gian quy định. Tình trạng UBND tỉnh chậm gửi tờ trình, dự thảo nghị quyết đến Ban của HĐND tỉnh để thẩm tra vẫn chưa được khắc phục, như tại kỳ họp cuối năm 2023 có 28/33 tờ trình, dự thảo nghị quyết gửi trễ hạn.

- Việc xây dựng một số dự thảo nghị quyết có phạm vi tác động lớn, liên quan đến quyền lợi của nhiều đối tượng nhưng cơ quan soạn thảo chưa tổ chức tốt

việc lấy ý kiến góp ý, lấy ý kiến phản biện xã hội của UBMTTQVN tỉnh có liên quan trực tiếp đến quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của Nhân dân, quyền và trách nhiệm của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các cơ quan, đơn vị có liên quan.

- Một số dự thảo nghị quyết chất lượng chưa cao, chưa đảm bảo trình tự, thủ tục, chưa đảm bảo căn cứ pháp lý, nội dung chưa rõ nên sau khi các Ban HĐND tỉnh thẩm tra phải điều chỉnh nội dung nhiều lần (ví dụ: tại kỳ họp giữa năm 2022: dự thảo Nghị quyết ban hành danh mục sự nghiệp công sử dụng ngân sách nhà nước trên địa bàn tỉnh Bình Phước; dự thảo Nghị quyết quy định nguyên tắc, tiêu chí, định mức phân bổ vốn ngân sách Nhà nước thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021 - 2030 giai đoạn I, từ năm 2021 đến năm 2025) hoặc phải hoãn trình kỳ họp (dự thảo Nghị quyết thông qua danh mục điều chỉnh, bổ sung các dự án chuyển mục đích từ đất lâm nghiệp được thực hiện trong giai đoạn 2016 - 2020). Tại kỳ họp giữa năm 2023, trên cơ sở ý kiến của Thường trực Tỉnh ủy, Ban Thường vụ Tỉnh ủy phải điều chỉnh, bổ sung nội dung hoặc hoãn trình kỳ họp (như: dự thảo nghị quyết Quy định một số nội dung, mức hỗ trợ nguồn vốn sự nghiệp thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2023 - 2025 trên địa bàn tỉnh Bình Phước; Quyết định chủ trương đầu tư dự án xây dựng đường Đồng Phú - Bình Dương (đoạn ĐT753 - ranh Bình Dương); Thông qua danh mục bổ sung các dự án chuyển mục đích từ đất lâm nghiệp được thực hiện trong giai đoạn 2016 - 2020),...

- Một số nghị quyết được ban hành nhưng trong quá trình tổ chức thực hiện UBND tỉnh và các cơ quan liên quan chưa kịp thời báo cáo kết quả thực hiện hoặc chưa bố trí đủ nguồn lực, kết quả thực hiện chưa cao hoặc giải pháp thực hiện chưa hiệu quả: Nghị quyết số 04/2019/NQ-HĐND ngày 05/7/2019 của HĐND tỉnh về quy định nội dung và mức chi bảo đảm hoạt động giám sát, phản biện xã hội của UBMTTQVN và các tổ chức chính trị - xã hội trên địa bàn tỉnh; Nghị quyết số 24/2020/NQ-HĐND ngày 10/12/2020 của HĐND tỉnh về thông qua chương trình phát triển nhà ở tỉnh Bình Phước đến năm 2025, định hướng đến năm 2030,...

- Mặc dù nhiệm kỳ 2021 - 2026 số thành viên Ban HĐND tỉnh hoạt động chuyên trách đã tăng lên so với trước đây, tuy nhiên thành viên hoạt động kiêm nhiệm vẫn còn nhiều, nên trách nhiệm, năng lực, thời gian và sự tích cực, sự tâm huyết của một số đại biểu trong hoạt động khảo sát, giám sát, đặc biệt là hoạt động thẩm tra các dự thảo nghị quyết có lúc, có nơi còn hạn chế. Trong khi đó, quy trình, thời gian thẩm tra dự thảo nghị quyết của các Ban HĐND tỉnh được quy định rất ngắn, số lượng dự thảo nghị quyết phải thẩm tra nhiều (kỳ họp thường lệ Ban kinh tế - ngân sách thẩm tra từ 12 đến 21 dự thảo), các Ban của HĐND tỉnh chỉ có 05 ngày để hoàn tất một quy trình thẩm tra trước khi trình kỳ họp HĐND tỉnh. Thậm chí nhiều dự thảo nghị quyết chỉ được gửi đến Ban HĐND tỉnh để tiến hành thẩm tra trước ngày khai mạc kỳ họp HĐND tỉnh từ 1 - 2 ngày, gây áp lực lên công tác thẩm tra của các Ban HĐND tỉnh nói chung và

Ban kinh tế - ngân sách HĐND tỉnh nói riêng. Khi có ý kiến thẩm tra của các Ban HĐND tỉnh, các cơ quan chuyên môn thuộc UBND tỉnh có rất ít thời gian để tiếp thu ý kiến thẩm tra, chỉnh sửa dự thảo nghị quyết. Do đó, một số báo cáo tiếp thu, giải trình ý kiến thẩm tra của các Ban HĐND tỉnh chất lượng chưa cao (như: báo cáo giải trình ý kiến thẩm tra đối với dự thảo Nghị quyết ban hành danh mục sự nghiệp công sử dụng ngân sách nhà nước trên địa bàn tỉnh Bình Phước),..

Một số kinh nghiệm và giải pháp nâng cao chất lượng ban hành nghị quyết của HĐND tỉnh:

Thứ nhất: Thường trực HĐND tỉnh tiếp tục chú trọng tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với hoạt động của HĐND nhằm đảm bảo sự lãnh đạo, chỉ đạo xuyên suốt của Tỉnh ủy, nâng cao hiệu quả hoạt động của HĐND nói chung, trong việc ban hành Nghị quyết nói riêng. Trước mỗi kỳ họp, Thường trực HĐND báo cáo Đảng đoàn HĐND tỉnh để báo cáo Thường trực Tỉnh ủy về nội dung kỳ họp, về các nghị quyết dự kiến trình kỳ họp, xin ý kiến về những vấn đề còn khó khăn vướng mắc hoặc có ý kiến khác nhau và xin ý kiến chỉ đạo, định hướng tại các kỳ họp của HĐND. Đồng thời, tổ chức Hội nghị liên tịch với UBND tỉnh, Ban Thường trực UBMTTQVN tỉnh và các cơ quan liên quan để bàn và thống nhất nội dung, chương trình kỳ họp, làm cơ sở cho các ngành, đơn vị tổ chức thực hiện. Các báo cáo, dự thảo nghị quyết, đề án do UBND trình tại mỗi kỳ họp đều phải được lấy ý kiến đối tượng chịu sự tác động trực tiếp của chính sách và các cơ quan, tổ chức có liên quan và phải được Ban HĐND tham gia ngay từ đầu với cơ quan soạn thảo, đúng thực tiễn, phù hợp với nguồn lực của địa phương, nêu được các vấn đề cốt lõi để làm cơ sở cho đại biểu HĐND thảo luận, chất vấn, góp ý trước khi HĐND quyết định thông qua.

Thứ hai: UBND tỉnh quan tâm, chủ động tham mưu ban cán sự Đảng UBND tỉnh phối hợp Đảng đoàn HĐND tỉnh xin ý kiến của Thường trực Tỉnh ủy và Ban Thường vụ Tỉnh ủy đối với các báo cáo, dự thảo nghị quyết trước khi trình HĐND tỉnh.

Thứ ba: UBND tỉnh cần có giải pháp thực sự hiệu quả, quyết liệt trong việc chỉ đạo, điều hành đối với Thủ trưởng các cơ quan chuyên môn, các ngành tích cực chuẩn bị nghiêm túc, đúng tiến độ và có chất lượng các báo cáo, tờ trình, dự thảo nghị quyết trình kỳ họp theo đúng quy định, đây là một trong những bước rất quan trọng trong việc quyết định đến chất lượng ban hành nghị quyết của HĐND tỉnh. Xem đây là một trong những tiêu chí không thể thiếu trong việc đánh giá mức độ hoàn thành nhiệm vụ được UBND tỉnh giao. Trong quá trình xây dựng dự thảo các nghị quyết, cơ quan chủ trì soạn thảo thực hiện đầy đủ, đúng quy trình, thủ tục của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2015, Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2020 và các văn bản có liên quan nhằm góp phần nâng cao chất lượng các tờ trình dự thảo nghị quyết, UBND và các ngành nghiêm túc tiếp thu và hoàn chỉnh, khi đưa vào nghị quyết của HĐND phải sát, đúng và phù hợp với yêu cầu thực tiễn của địa phương.

Thứ tư: Ban HĐND tỉnh kiên quyết không tiến hành thẩm tra đối với những dự thảo nghị quyết không bảo đảm về mặt thời gian, không có hồ sơ đầy đủ, không đúng trình tự thủ tục theo quy định tại điểm 2a, khoản 38 Điều 1 Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2020 và đề nghị chuyển trình kỳ họp HĐND tỉnh lần sau, khi đảm bảo các điều kiện theo quy định.

Thứ năm: Nâng cao chất lượng công tác thẩm tra của các Ban HĐND, cần tích cực, chủ động nghiên cứu các quy định liên quan. Thường xuyên cập nhật các chính sách, hướng dẫn mới của Chính phủ, Bộ, ngành có liên quan đến lĩnh vực phụ trách thẩm tra các dự thảo nghị quyết, báo cáo của Ban theo sự phân công của Thường trực HĐND tỉnh. Xây dựng kế hoạch làm việc cụ thể gửi các sở, ngành, đơn vị được UBND tỉnh giao xây dựng dự thảo nghị quyết thuộc lĩnh vực được phân công. Thông báo về thời gian, nội dung làm việc để đơn vị chuẩn bị đầy đủ các hồ sơ xây dựng dự thảo nghị quyết gửi thành viên các Ban nghiên cứu trước; tiến hành khảo sát thực tế đối với việc xây dựng các dự thảo nghị quyết, trong đó có các danh mục, các dự án, các chương trình, nguồn vốn,... để thu thập thông tin, phân tích, đánh giá cụ thể, làm cơ sở vững chắc trong quá trình thẩm tra. Tại buổi họp Ban, dành nhiều thời gian cho việc thảo luận về nội dung dự thảo, lắng nghe ý kiến giải trình của đơn vị soạn thảo và đi đến thống nhất đối với nội dung thẩm tra.

Thứ sáu: Mỗi đại biểu HĐND tỉnh, đặc biệt là thành viên các Ban HĐND tỉnh cần tích cực phát huy năng lực, tâm huyết, trách nhiệm, am hiểu sâu rộng đời sống chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội, quốc phòng, an ninh, đối ngoại, tham gia tích cực với vai trò đại biểu và thành viên Ban HĐND tỉnh trong các hoạt động khảo sát, giám sát, thẩm tra,... để có những ý kiến đóng góp thiết thực, để các nghị quyết của HĐND có chất lượng, đi vào cuộc sống. Đồng thời, mỗi đại biểu phải thực sự lắng nghe ý kiến, tâm tư, nguyện vọng của nhân dân, thông qua các hoạt động tiếp xúc cử tri trước và sau kỳ họp, sinh hoạt ở khu dân cư, các kiến nghị của tổ, ban, UBMTTQVN cùng cấp, qua đó có ý kiến đề xuất cụ thể góp phần xây dựng nghị quyết đảm bảo sát đúng vấn đề mà người dân quan tâm. Như vậy, chất lượng hoạt động của đại biểu là yếu tố cần thiết để nâng cao chất lượng nghị quyết của HĐND tỉnh. Chính vì thế, đòi hỏi đại biểu HĐND tỉnh, thành viên các Ban HĐND tỉnh phải dành thời gian để đầu tư nghiên cứu kỹ các tài liệu liên quan đến nội dung kỳ họp, nắm bắt được tình hình thực tế của địa phương một cách có chiều sâu để tham gia tích cực, chủ động và công tác thảo luận, phản biện và có những nhận định, đánh giá đúng mức những nội dung nghị quyết trình tại các kỳ họp trước khi biểu quyết thông qua.

Thứ bảy: Ủy ban nhân dân tỉnh là cơ quan có nhiệm vụ cụ thể hoá bằng các quyết định, chỉ tiêu cụ thể và các biện pháp điều hành, tổ chức thực hiện phù hợp để huy động hoặc bố trí đúng, đủ nguồn lực. Trong công tác điều hành của UBND phải gắn cơ chế trách nhiệm cụ thể, quan tâm tới công tác kiểm tra, sơ kết, tổng kết đánh giá những ưu điểm, những hạn chế tìm nguyên nhân đạt được và chưa đạt được của việc thực hiện nghị quyết. UBMTTQVN và các tổ chức

đoàn thể động viên hội viên thấy được trách nhiệm của tổ chức mình để nghiêm túc thực hiện.

Thứ tám: Tăng cường công tác giám sát của Thường trực, các Ban, các Tổ đại biểu HĐND tỉnh, xây dựng chương trình kế hoạch giám sát cụ thể cho từng lĩnh vực và từng nghị quyết mới phát hiện được những vấn đề chưa thật sát, đúng với thực tiễn hoặc chưa hợp lý để kịp thời đề nghị sửa đổi, bổ sung, bãi bỏ. Đồng thời, theo dõi, đôn đốc việc triển khai thực hiện nghị quyết và các kiến nghị sau giám sát có hiệu quả. Đối với những vấn đề quan trọng, qua giám sát các đối tượng chịu sự giám sát chưa thực hiện, chậm thực hiện các kiến nghị sau giám sát, cần tiếp tục tái giám sát hoặc đề xuất, kiến nghị Thường trực HĐND tỉnh tổ chức phiên giải trình tại phiên họp Thường trực HĐND tỉnh, Hội nghị chất vấn giữa hai kỳ họp hoặc chất vấn tại các kỳ họp HĐND tỉnh.

Trên đây là một số thông tin có tính chất trao đổi kinh nghiệm. Hy vọng với chuyên đề này, Ban kinh tế - ngân sách HĐND tỉnh sẽ góp thêm một vài quan điểm để Hội nghị thảo luận cho ý kiến.

Xin trân trọng cảm ơn Hội nghị!
